

Dualoog

Update duaal leren in hoger onderwijs
en volwassenenonderwijs

Monika Conkova en Ditte Kimps

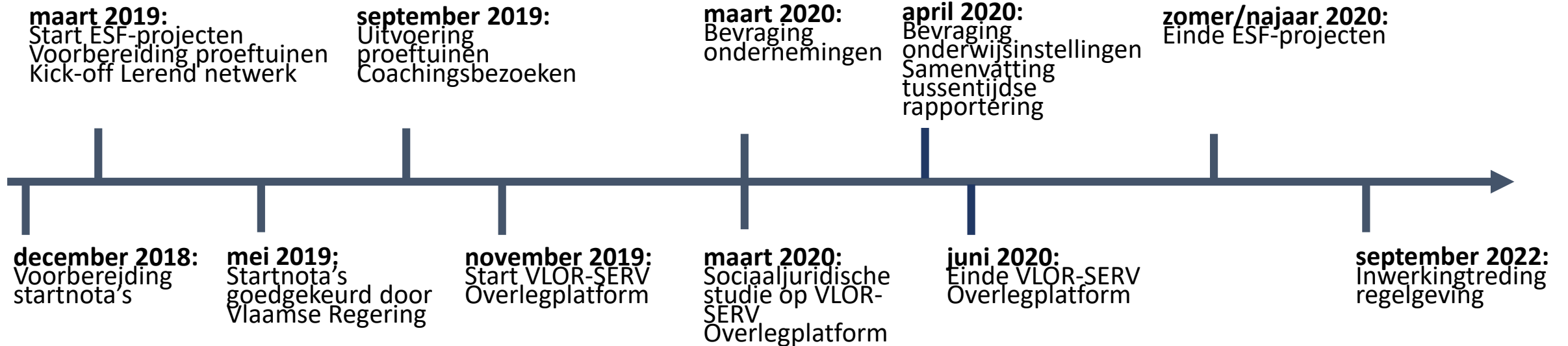

Indeling

1. Tijdslijn
2. Sociaaljuridische studie (DWSE & SVL)
3. ESF-projecten dual leren in HO en VWO
4. Lerend netwerk: samenvatting tussentijdse rapportering
5. Lerend netwerk: conclusies bevraging onderneming
6. Lerend netwerk: conclusies bevraging onderwijsinstellingen
7. Contactgegevens en links

Tijdslijn: lerend netwerk en beleidsontwikkelingen

Sociaaljuridische
studie van DWSE
en SYNTRA
Vlaanderen

Uitgangspunt: *STEL* dat er een leervergoeding wordt uitbetaald, welke sociaaljuridische gevolgen heeft dat dan?

Sociaaljuridische studie

ASPECTEN

- Sociale zekerheidsrechten
- Gezinsbijslag
- Belastingen
- Fiscaal ten laste zijn
- Studentenovereenkomst
- BIT
- Uitkeringen
- Werknemer

SOORTEN OVEREENKOMSTEN

- Onbetaalde opleidingsovereenkomst
- Betaalde opleidingsovereenkomst (RSZ-statuuat alternerende opleiding)
- Betaalde opleidingsovereenkomst (niet RSZ-statuuat alternerende opleiding)
- Deeltijdse arbeidsovereenkomst

Sociaaljuridische studie: algemene conclusies

Afhankelijk van overeenkomst:

- Beperkte of uitgebreide opbouw sociale zekerheidsrechten
- Belastingen te betalen vanaf bepaald bedrag
- Fiscaal ten laste zijn kan vervallen afhankelijk van een bepaald bedrag
- Uitkeringsgerechtigde werkzoekende: beperkte of geen cumul mogelijk
- Tijdskrediet bij werknemer: geen cumul mogelijk
- Leefloon: leervergoeding heeft invloed, rekening houdend met SPI-vrijstelling
- Uitkering personen met een handicap: invloed/vermindering op het bedrag
- Arbeidsongeschikt: invloed/vermindering op het bedrag

ESF-projecten Duaal leren in HO & VWO

14 ESF-projecten: 13 projecten met proeftuinen en 1 lerend netwerk

AGENTSCHAP VOOR
ONDERNEMERSVORMING
SYNTRA VLAANDEREN

<p>AGORIA Duaal leren slim organiseren: professionele bachelor Elektromechanica Hoe Elektromechanica vormgeven in hogescholen?</p>	<p>VOKA (Limburg) VOKA - duaal leren in hoger onderwijs Wat is er nodig?</p>	<p>EMINO Inclusief duaal leren in HO Welke ondersteuningsnoder zijn er?</p>	<p>TUA WEST Duaal leren in HO en VWO: co-creatie van 4 (technische) leertrajecten op maat Hoe co-creatie en duaal leren op maat van verschillende doelgroepen?</p>
<p>Arteveldehogeschool Duale upskilling Hoe leerladder creëren en hoe leren op de werkplek implementeren in graduaatopleidingen?</p>	<p>UCLL Samen naar duaal leren in HO Hoe duale bacheloropleidingen vorm geven?</p>	<p>PXL Duaal leren als middel voor boundary crossing in graduaatopleidingen Grenzen tss. actoren verkleinen, evaluatie van methodieken</p>	<p>UA Pro werkplekleren aan UAntwerpen Hoe duale masteropleiding vormgeven?</p>
<p>GO! CVO Antwerpen Duaal leren en diplomagerichte opleidingen Aandacht voor organisatie, doelgroep en aanbod/kwaliteit werkplekken</p>	<p>Qrios Duaal leren in tweedekansonderwijs Aandacht voor doelgroepen, soft skills en samenwerking met de sector</p>	<p>Dewaflex Dewaconnect Integratie van Franse trajecten in Vlaamse hogescholen</p>	<p>We walk the talk Duaal digitaal Digitale competenties aanleren op de werkplek</p>
<p>CVO Vitant Elektromecanici en transport- en logistiek medewerker op de duale weg, ook in VWO Hoe duale opleiding in VWO vormgeven?</p>		<p>DO&V & SYNTRA Vlaanderen Lerend netwerk (14^e project, geen proeftuin) Beleidsaanbevelingen formuleren</p>	

Lerend
netwerk

Samenvatting tussentijdse rapportering

ESF-proefprojecten duaal leren HO/VWO

AGENTSCHAP VOOR
ONDERNEMERSVORMING
SYNTRA VLAANDEREN

Overzicht opleidingen en aantal lerenden

- In totaal zijn er
 - 24 graduaatsopleidingen in 5 verschillende hogeronderwijsinstellingen
 - 9 bacheloropleidingen in 7 verschillende hogeronderwijsinstellingen
 - 1 masteropleiding in 1 hogeronderwijsinstelling
 - 1 postgraduaat in 1 hogeronderwijsinstelling
 - 8 opleidingen in het volwassenenonderwijs in 6 verschillende cvo

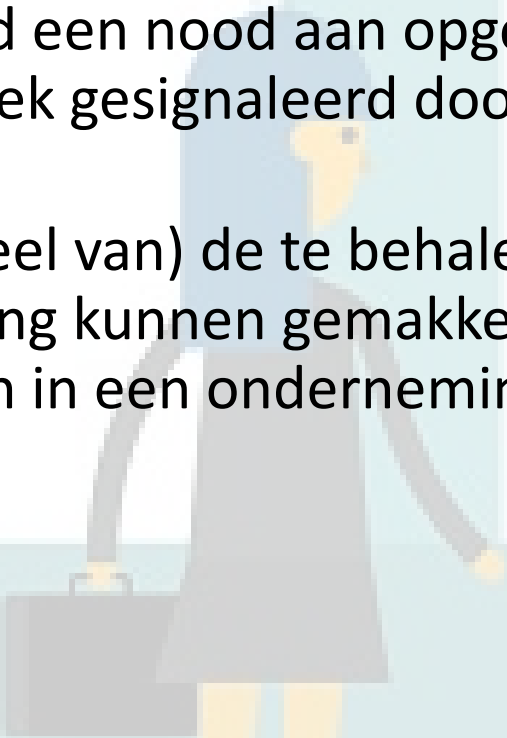
waarin een proeftuin/proeftuinen opgezet worden.

- Het voorlopig totaal aantal lerenden is in de:
 - graduaatsopleidingen: 1411
 - bacheloropleidingen: 206
 - masteropleiding: 9
 - postgraduaat: 45
 - opleidingen in het volwassenenonderwijs: 70

Keuze opleidingen

- De 3 belangrijkste redenen waarom de opleidingen door de projecten gekozen werden zijn de volgende:
 - De opleiding is een graduaatsopleiding – 1/3 werkplekleren is verplicht.
 - Er werd een nood aan opgeleiden op de werkplek gesignaleerd door een onderneming/sector.
 - (Een deel van) de te behalen competenties in de opleiding kunnen gemakkelijk aangereikt worden in een onderneming.

Verskil met stage

- Bijna alle proeftuinen onderscheiden zich van een klassieke stage door de volgende elementen:
 - Er worden competenties/leerdoelen op de werkplek aangeleerd, die in de onderwijsinstelling niet aan bod komen.
 - Er is een nauwere samenwerking tussen de onderwijsinstelling en de leeronderneming.
 - Er is een ander soort terugkoppeling in de onderwijsinstelling door de lerenden van de kennis verworven in de leeronderneming.
- Een co-creatie van leerdoelen komt bij de minderheid van de opleidingen in de proeftuinen voor, enkel bij de graduaatsopleidingen komt dit vaak voor.

Aandeel werkplekcomponent van de opleiding/het totaal aantal lestijden uit het opleidingsprofiel

- **Graduaatsopleidingen**
 - 4 opleidingen: 30% - 32,5%
 - 12 opleidingen: 33% - 38%
 - 2 opleidingen: 53% en 80%
- **Bacheloropleidingen**
 - 6 opleidingen: 3% - 13% (4 van deze opleidingen in de toekomst: 5 - 25%)
 - 2 opleidingen: 40% (in de toekomst 30%) en 40 - 50%
- **Masteropleiding**
 - 32,5%
- **Postgraduaat**
 - 50%
- **Opleidingen in het volwassenenonderwijs**
 - 2 opleidingen: 20 en 26%
 - 5 opleidingen: 40% - 56%
 - 3 opleidingen: 62% - 82%

Tijdschema's werkplekcomponent

- De meeste proeftuinen starten in het 1ste semester met de werkplekcomponent.
- De lerende gaat meestal een aantal dagen/week naar de werkplek.
- **Opmerkingen:**
 - Een hogeschool geeft aan dat het curriculum in de toekomst wellicht zo aangepast zal worden dat de werkplekcomponent compacter aan bod komt om het organiseren van een 'duaal traject' haalbaarder te maken.
 - Een cvo wil meer rekening houden met de werkcycli in ondernemingen door o.a. het aantal dagen per week dat de cursist op de werkplek is op te drijven.

Keuze opleidingsonderdelen

- De meeste opleidingen hebben opleidingsonderdelen in de werkplekcomponent geïntegreerd met competenties die gemakkelijk aangereikt kunnen worden op de werkplek.
- In het hoger onderwijs werden in de werkplekcomponent vaak ook projecten en graduaats-/bachelor-/masterproeven geïntegreerd.
- In bepaalde bacheloropleidingen en in het postgraduaat worden keuzevakken op de werkplek ingericht.
- In het volwassenenonderwijs werd in de meeste proeftuinen stage geïntegreerd in de werkplekcomponent.

Co-creatie werkplekcomponent

- Voor de meeste opleidingen werd op opleidingsniveau bepaald welke competenties op de werkplek aangeleerd dienen te worden.
- In bijna alle proeftuinen stemt de onderwijsinstelling met (werkgroepen met) ondernemingen of de sector af over de inhoud van de werkplekcomponent.
- Om ervoor te zorgen dat alle te behalen competenties/leerdoelen op de werkplek aan bod komen, wordt er bij verschillende opleidingen met een roulatiesysteem gewerkt waarbij de lerende doorschuift naar een tweede werkplek.

Regulier programma

- Er wordt geen regulier programma naast een 'duaal programma' ingericht in alle graduaatsopleidingen, 2 bacheloropleidingen en 3 opleidingen in het volwassenenonderwijs aangezien:
 - (bijna) alle lerenden een duaal traject willen volgen
 - alle lerenden gematcht werden
 - het financieel niet haalbaar is om beide trajecten te organiseren

Regulier programma

- In andere opleidingen wordt een regulier programma aangeboden naast het 'duaal programma'.
 - Men wilde duaal leren eerst in een kleine groep uittesten.
 - Men wilde een aanbod hebben voor de lerenden die geen 'duaal traject' willen of kunnen volgen omdat ze niet gematcht kunnen worden.
 - Men wilde een vergelijking kunnen maken tussen de proeftuin en het regulier traject.
 - Het is financieel niet haalbaar om voor alle lerenden een 'duaal traject' uit te werken en een intensieve begeleiding te voorzien.
 - Er waren onvoldoende werkplekken voor alle lerenden.

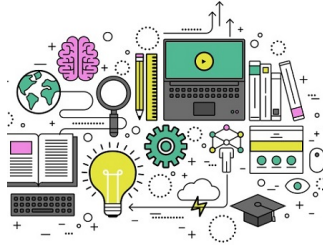

Screening lerenden

- In bijna alle proeftuinen worden de lerenden gescreend.
- Enkel bij een klein deel van de proeftuinen in de graduaatsopleidingen worden de studenten niet gescreend.
- Een screening gebeurt bijvoorbeeld via een of meerdere testen of gesprekken met de lerenden.
- Slechts volgens 1 hogeschool is een andere/bijkomende screeningstool wenselijk, namelijk de KISS-tool (Kickstart Your Soft Skills).

Matching lerenden en ondernemingen

Matchingstool

De meerderheid van de proeftuinen gebruikt nog geen matchingstool.

Bepaalde opleidingen geven aan dat een matchingstool wel wenselijk is maar er onvoldoende middelen zijn of er nog geen gekozen werd.

Wie doet de match?

In de graduaatsopleidingen en de bacheloropleidingen zijn het meestal de drie partijen die beslissen of er een match is.

In de masteropleiding doet de onderwijsinstelling de matching rekening houdende met de voorkeuren van de studenten en de ondernemingen.

In het postgraduaat zijn het de drie partijen die samen over de match beslissen.

In de opleidingen in het volwassenenonderwijs zijn de resultaten gemengd.

Matching lerenden en ondernemingen

- Niet gematchte lerenden
 - Bij de graduaatsopleidingen wordt er een andere werkplek gezocht voor de studenten die niet gematcht konden worden.
 - In bijna alle overige proeftuinen in het hoger onderwijs kan de student het regulier traject volgen als de student niet gematcht kan worden.
 - In 4 opleidingen in het volwassenenonderwijs kan een cursist die niet gematcht kan worden het regulier traject volgen. In drie opleidingen wordt er verder naar een werkplek gezocht aangezien er geen regulier traject georganiseerd wordt.

Matching lerenden en ondernemingen

- Tips van de projecten
 - Een matching waarbij de studenten en de ondernemingen beslissen of er een match is, is niet wenselijk aangezien bijna alle studenten voor dezelfde onderneming kiezen. Daarnaast zijn niet alle studenten door de ondernemingen gewild.
 - De matching moet vroeg genoeg (nog vóór de start van het academiejaar) gebeuren.
 - De werkplekkeuze mag niet voornamelijk op de locatie van de werkplek gebaseerd zijn.

Opvolging lerende

- Werkplekbezoeken
 - In bijna alle proeftuinen doet de onderwijsinstelling werkplekbezoeken.
 - De frequentie van de werkplekbezoeken door de onderwijsinstelling is
 - bij de graduaatsopleidingen: 1x/ academiejaar – 6x/semester
 - bij de bacheloropleidingen: 1-3x/ academiejaar
 - bij de opleidingen in het volwassenenonderwijs: meestal afhankelijk van de noden van de cursist/onderneming/cvo

Opvolging lerenden

- Andere wijze van opvolging
 - In de graduaatsopleidingen en de bacheloropleidingen houden de studenten meestal een logboek bij en hebben ze een digitale portfolio.
 - In de meeste opleidingen in het volwassenenonderwijs informeren de cursisten het cvo wekelijks over de werkplekcomponent via een verslag op een digitaal platform.
 - In een deel van de proeftuinen in het hoger onderwijs wordt gebruik gemaakt van een van de volgende opvolgingstools: Blackboard, MICOON, Netschool, Digitap, Toledo, Trello en notion.so.
 - Twee hogeronderwijsinstellingen organiseren regelmatig intervisiemomenten met de studenten.

Opvolging lerenden

- Feedback door de mentor
 - In de graduaatsopleidingen verschillen de afspraken rond de frequentie van de feedback door de mentor aan de student per onderwijsinstelling: 2x/kwartaal - wekelijks.
 - In de bacheloropleidingen wordt bij twee opleidingen van de mentor verwacht dat hij/zij dagelijks feedback geeft aan de lerende, bij andere bacheloropleidingen verschilt dit per onderneming/situatie/student.
 - In de meeste opleidingen in het volwassenenonderwijs geeft de mentor wekelijks feedback aan de mentor.

Zoektocht en selectie ondernemingen

- Zoektocht ondernemingen
 - In alle proeftuinen werden zowel ondernemingen in het bestaand netwerk als nieuwe ondernemingen gezocht, behalve in 4 bacheloropleidingen waar er enkel ondernemingen in het bestaand netwerk gezocht werden.
 - In verschillende proeftuinen zowel in het hoger onderwijs als in het volwassenenonderwijs werkte men met een tussenorganisatie om ondernemingen te vinden.

Zoektocht en selectie ondernemingen

- Selectiecriteria ondernemingen
 - Over het algemeen worden er in de meeste proeftuinen geen voorwaarden aan de ondernemingen gesteld. Er wordt dan enkel nagegaan of de onderneming de juiste competenties/leerdoelen kan aanbieden.

Zoektocht en selectie ondernemingen

- Selectiecriteria ondernemingen
 - In enkele proeftuinen werden enkele andere aspecten bekeken vooraleer er een samenwerking aangegaan werd met een onderneming, zoals:
 - de organisatie en bedrijfsuitrusting van de onderneming
 - de motivatie van de onderneming (maatschappelijk engagement/investering in menselijk kapitaal)
 - de locatie van de onderneming
 - het verloop van de communicatie tussen de mentor en de onderwijsinstelling
 - de financiële draagkracht van de onderneming

(On)voldoende/ te veel werkplekken

- Tekort aan werkplekken
 - postgraduaat en bepaalde graduaats- en bacheloropleidingen en opleidingen in het volwassenenonderwijs
- Overschot aan werkplekken
 - bepaalde bacheloropleidingen en opleidingen in het volwassenenonderwijs
- Perfecte match van het aantal werkplekken en lerenden
 - masteropleiding
- Nog geen gegevens
 - enkele graduaatsopleidingen

Redenen tekort aan werkplekken

- De ondernemingen kunnen niet altijd de juiste competenties aanbieden.
- Het netwerk aan ondernemingen is nog onvoldoende ontwikkeld.
- Het aantal inschrijvingen van studenten was veel hoger dan men geanticipeerd had.
- Er is niet altijd een match tussen de lerenden en de werkplekken die zich willen engageren.
- Bepaalde ondernemingen willen niet meestappen in de proeftuin.

Redenen overschot aan werkplekken

- De onderwijsinstelling wilde enkel met een beperkt aantal lerenden of werkplekken werken in het project.
- De sector heeft nood aan gekwalificeerd personeel en hoopt dit te kunnen aantrekken via het duale leertraject.
- Er konden niet genoeg lerenden aangetrokken worden voor 'dual leren'.

Ondersteuning aan ondernemingen

- Om de mentoren te ondersteunen worden in bepaalde proeftuinen de volgende ondersteuningsmiddelen ingezet:
 - een mentoropleiding
 - individuele coaching
 - een leidraad/ instrumentarium/ handleiding/ gids/ draaiboek rond mentorschap
 - een evaluatie- en bijsturingssessie
 - infosessies/draaiboeken over 'dual leren'
 - evaluatiedossiers in een duidelijke taal voor alle betrokkenen ingezet

Leervergoeding

- De meeste opleidingen wensen geen leervergoeding voor de lerenden.
 - Men wil vermijden dat er verschillen gecreëerd worden met lerenden in andere trajecten/opleidingen waarin de lerenden niet vergoed worden.
 - Men wil partnerschappen met leerondernemingen die de lerenden niet willen vergoeden behouden.
 - Men wil een concurrentiestrijd tussen de ondernemingen vermijden.
 - Een vergoeding mag niet de motivatie zijn voor lerenden om voor 'duaal leren' te kiezen.
 - De onderwijsinstelling wenst niet te moeten instaan voor de leervergoeding wanneer de werkgever in gebreke zou blijven.

Leervergoeding

- Een paar onderwijsinstellingen (1 hogeschool en 1 cvo) wensen een vergoeding voor werkende lerenden.
- Een tussenorganisatie en een hogeschool zijn vragende partij voor een leervergoeding voor alle lerenden in duale opleidingen/trajecten.

Onkostenvergoeding

- Een onkostenvergoeding is enkel bij 1 hogeschool verplicht.
- Bij een aantal andere opleidingen krijgen de lerenden een onkostenvergoeding indien ze dit zo afspreken met de leeronderneming.

Lerend
netwerk

Bevraging ondernemingen

INVESTEERT IN
JOUW TOEKOMST
ESF

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

AGENTSCHAP VOOR
ONDERNEMERSVORMING
SYNTRA VLAANDEREN

Vlaanderen
is werk

VDAB
samen sterk voor werk

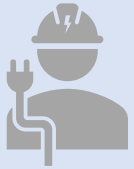

Meerwaarde en drempels van duaal leren volgens ondernemingen

Meerwaarde	Belangrijkste drempels
Het rekruteren van lerenden op het einde van het traject.	Duaal leren is tijdsintensief.
Het mee opleiden van lerenden en dus beter voorbereiden op de job.	Er zijn nog veel onduidelikheden rond duaal leren in HO/VWO.
Het opleiden van mensen is maatschappelijke rol (vooral voor HO).	De onderneming kent duaal leren nog niet voldoende.
Het vertrouwen dat lerenden innovatieve ideeën kunnen binnenbrengen.	De onderneming heeft te weinig ervaring met het begeleiden en evalueren van de lerenden.

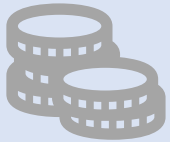

Wat zijn de belangrijkste kritieke voorwaarden om in te stappen?

Wat de mentoropleiding betreft:

Minder dan de helft wil geen verplichte mentoropleiding.

Wat financiële voorwaarden betreft:

Ongeveer de helft wil incentives zoals in SO.
37%-44% wil geen verplichte leervergoeding.
Indien wel bereid, wil men dat de lerende **minimum 16-24 uur** per week op de werkplek is, en dat het bedrag beperkt blijft zoals in SO.

Andere kritieke voorwaarden:

Administratieve eenvoud en ondersteuning scores zeer hoog.
Wederzijds respect is vooral belangrijk voor ondernemingen geïnteresseerd in HO.

Erkenningen en met welke criteria?

- Slechts 7% is tegen erkenningen (voornamelijk door plan- of administratieve last).
- 51% is voor erkenningen (vooral bij VWO).
 - Men is voornamelijk voor erkenningen zodat de werkplek aan de minimale eisen zou voldoen.
 - In tweede instantie vindt 48% van de ondernemingen het belangrijk dat er uniformiteit is tussen de verschillende onderwijsniveaus.
- 41% heeft geen mening.

Erkenningen en met welke criteria?

- Er zijn weinig verschillen tussen criteria voor HO en VWO volgens de ondernemingen.
- Alle ondernemingen vinden dat de onderneming moet voldoen op vlak van organisatie en uitrusting.
- Volgens de helft zijn de volgende criteria nodig:
 - De onderneming mag niet veroordeeld zijn.
 - De mentor volgt een mentoropleiding.
 - De mentor moet minimum 5 jaar praktijkervaring hebben in het beroep.
 - De mentor moet onberispelijk gedrag hebben.
- 38% vindt dat de onderneming voldoende financiële draagkracht moet hebben.
- Slechts 24% vindt dat de mentor minstens 25 jaar moet zijn.

Lerend
netwerk

Bevraging onderwijsinstellingen (OI)

Europese Unie

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

AGENTSCHAP VOOR
ONDERNEMERSVORMING
SYNTRA VLAANDEREN

Vlaanderen
is werk

VDAB
samen sterk voor werk

Welke kenmerken
moeten decretaal
vastgelegd
worden?

- **Volgens alle OI:**
 - De OI blijft de eindverantwoordelijke voor het leertraject en de kwalificatie.
 - De lerende, de onderneming en de OI sluiten een overeenkomst.
- **Volgens 70-80% van alle OI:**
 - De onderneming is mee verantwoordelijk voor de opleiding en het behalen van de leerdoelstellingen.
 - De lerende verwerft (oefent dus niet louter in) de competenties/leerresultaten die leiden naar een kwalificatie deels in een OI en deels op de werkplek in een onderneming.
 - Er wordt een minimaal aandeel van de werkplekcomponent vastgelegd.
- **Volgens 50-70% van alle OI:**
 - De OI en de onderneming creëren samen het duale leertraject (vooral HO).
 - Een duale opleiding leidt tot een kwalificatie (onderwijskwalificatie/ beroepskwalificatie/ deelkwalificatie) (vooral VWO).

Wat moet het aandeel van de werkplekcomponent minimaal zijn?

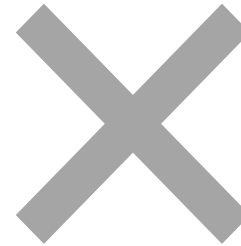

Antwoorden verschillen sterk per soort opleiding:

Bij graduaatsopleidingen (en postgraduaat): duidelijke voorkeur voor 1/3.

Bij bachelor- en masteropleidingen: meerderheid wil geen minimaal aandeel (indien wel: 20%).

Bij VWO: verdeeldheid tussen geen minimaal aandeel en 1/3 aandeel.

Hoofredenen om aandeel niet (aanzienlijk) te verhogen:

Een (grotere) werkplekcomponent kan niet aan de ondernemingen toevertrouwd worden/niet alle competenties kunnen op de werkplek aangereikt worden.

De OI wil vermijden dat er niet voldoende werkplekken zijn.

Het is voor de OI niet haalbaar om een (grotere) werkplekcomponent te organiseren/op te volgen.

Criteriacheck of niet?

Er heerst verdeeldheid bij de verschillende OI en soorten opleidingen.

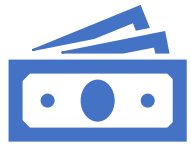
- **Bij VWO:**

- Geen van de OI geeft aan dat een criteriacheck onwenselijk is.
- Maar is enkel nodig wanneer duaal leren financieel gestimuleerd wordt.
- En moet laagdrempelig zijn en weinig planlast inhouden.

- **Bij HO:**

- 70% geeft aan dat een criteriacheck nodig is,
 - Anders is een definitie van duaal leren niet nodig.
 - Maar deze moet laagdrempelig zijn en weinig planlast inhouden.
- 30% van OI geeft aan dat een criteriacheck **niet** wenselijk is (voornamelijk bij graduaatsopleidingen).

Bijkomende financiering of niet?

Meerderheid (70-80%) van OI:

- Een bijkomende financiering is noodzakelijk, anders is het niet haalbaar om een grote groep lerenden een duaal traject te laten volgen.
- Een bijkomende financiering is slechts interessant als het geen verschuiving van middelen voor de onderwijsinstellingen inhoudt.

Contacten & sites

- Bij vragen contacteer:
 - Monika.Conkova@ond.vlaanderen.be
 - Ditte.kimps@syntravlaanderen.be
- Links naar documenten:
 - [Lerend netwerk duaal leren HO & VWO](#)
 - [Sociaaljuridische studie](#)

